METSÄNOMISTAJA

Riista-aiheisia koristeita. Riistanhoitoharrastus näkyy metsänomistaja Esa Kotilaisen kodissa monin tavoin. Sivu 20

Puukaupat verkkoon. Jatkossa jopa kolmannes puukaupoista voidaan solmia Puumarkkinat.fi -nettisivulla. Sivu 22

Länsi-Suomen Lappi. Lumitalvina Lauhanvuoren kansallispuistossa hiihdetään vielä vappuna. Sivu 24

Metsänomistajien ikääntyminen vähentää kiinnostusta puukauppaan

Metsänomistajien ikääntyminen nakertaa kansantalouden perustaa. Eläkeläismetsänomistajat hakkaavat ja hoitavat metsiään verkkaisesti. Suuri osa heistä on niin vauraita, ettei kantorahoille ole käyttöä.

KARI SALONEN

Harri Hänninen odottaa metsänomistajien ikääntymisen nousevan jatkossa entistä suuremmaksi ongelmaksi metsäteollisuuden puuhuollolle.

Metsätilojen pirstoutumisesta ja metsänomistajien vanhenemisesta on puhuttu viime vuosina paljon. ”Nopeimmin ongelma hoituisi kuntoon sukupolvenvaihdosten verotusta helpottamalla, mutta siihen poliittinen yhteisymmärrys ei ole riittänyt”, sanoo Päättäjien metsäakatemian johtaja **Harri Hänninen**.

”Ellei mitään tehdä, metsänomistajien ikääntyminen jatkuu. Tulevaisuudessa myös koulutettujen metsänomistajien ja naisten osuus kasvaa.”

Jokaiselle jaettu jotain

Suomessa metsälöt ovat pieniä. Keskikokoa ovat laskeneet suurten tilojen maiden jakaminen torppareille ja sodan jälkeen toteutettu asutustoiminta. Tapana on ollut jakaa maat myös perillisten kesken.

”Kaikki lapset ovat saaneet osansa tilasta, vähintään mökkitontin. Metsänomistajien kannalta pienet tilat eivät ole ongelma. Pienikin tila voi olla omistajalleen arvokas.”

Esimerkiksi Ruotsissa metsätilat ovat suurempia ja niiden omistajat nuorempia. Siellä sukupolvenvaihdoksia ei rasiteta perintöverolla. Toisaalta tilat pidetään yhtenäisinä osittamiskiellolla.

Laaja metsien omistus hyväksi

Hännisen mukaan pienet metsätilat ovat ongelma lähinnä metsäteollisuudelle, jonka puunhankintaa ne vaikeuttavat. Toisaalta laajalle levinnyt metsänomistus tuo myös etuja. Se varmistaa metsätalouden harjoittamisen yleisen hyväksyttävyyden.

Metsäteollisuus ja osa poliitikoista on halunnut vauhdittaa puukauppaa vuosittaisella metsätilamaksulla. Se iskisi kipeimmin pieniin tiloihin, joissa hakkuuväli saattaa venyä pariinkymmeneen vuoteen.

”Metsänomistajia on 700 000. Luultavasti metsätilamaksua esittäneet poliitikot ja puolueet huomaavat sen viimeistään seuraavissa vaaleissa.”

Ikääntyminen suurin ongelma

Hänninen muistuttaa, että pienten tilojen merkitys metsäteollisuuden puuhuollolle on vähäinen. Äärimmilleen viety puunhankinta tulee toimeen pientenkin leimikoiden kanssa.

”Jos metsäteollisuus haluaa nykyistä enemmän puuta, se voi palkata lisää ostomiehiä juoksemaan puita kasaan.”

Varsinainen ongelma on metsänomistajien ikääntyminen. Vielä vuonna 1990 metsänomistajien keski-ikä oli 54 vuotta. Nyt se on yli 60 vuotta, ja ikääntyminen jatkuu edelleen.

”Aiemmin raskas työ näännytti ihmiset. Harvat pääsivät nauttimaan eläkkeestä. Nykyään ihmiset elävät aina vaan pidempään ja he myös saavat metsät haltuunsa entistä vanhempina.”

Vaurautta eläkeläisillä

Koska eläkeläiset ovat entistä vauraampia, heillä ei ole tarvetta kantorahoille. Esimerkiksi autokauppa saattaisi käydä paljon vilkkaammin, jos metsänomistajat saisi aktivoitua käyttämään hakkuumahdollisuuksiaan ja kantorahojaan.

”Yksi ongelma on, ettei metsänomistajia saa tietosuojan takia kovin helposti selville. Erilaisten palveluiden tarjoajien on vaikea kohdistaa heille markkinointia.”

Hännisen mukaan olisi myös metsänomistajien etu, että heille voisi tarjota erilaisia metsänhoito- ja hakkuupalveluita nykyistä helpommin.

”Huoltosuhteen heikkeneminen voi lisätä rahojen tarvetta ja käyttöä. Kun ikääntyvät metsänomistajat siirtyvät kalliisiin palvelutaloihin, kantorahoille löytyy kohde.”

Ikääntyminen ratkaistavissa

Metsänomistajien ikääntymiskierteen katkaisuun olisi olemassa yksinkertainen lääke. Metsätalouden harjoittaminen pitäisi nostaa verottajan silmissä maatalouden tapaan yritystoiminnaksi.

”Ylivoimaisesti näppärintä olisi huojentaa metsätilojen sukupolvenvaihdoksen verotusta”, summaa Hänninen.

”Metsätilojen rakennetta parantava lääke olisi myös luovutusvoittoveron huojennus. Se voisi olla vaikka määräaikainen ja sen voisi kytkeä tilakoon kasvattamiseen.”

Tilakoon kasvua on haettu myös yhteismetsiä suosimalla. Niiden suosio on kasvanut, mutta suurin osa uusista yhteismetsistä on jäänyt niin pieniksi, ettei niillä ole suurta merkitystä kokonaisuudelle.

”Yhteismetsillä ei ratkaista pienten tilojen ongelmaa, koska niitä perustetaan toisaalta keskimääräistä suuremmista metsätiloista, yhtäältä hajallaan olevista pikkutiloista.”

Mhy-lain muutos mullistaa

Metsätalouden harjoittamisen reunaehdot menevät lähiaikoina uusiksi. Metsälain muutos vapauttaa metsänomistajat käsittelemään metsiään entistä monipuolisemmin. Hänninen odottaa sen ja yleisen kehityksen jakavan metsänomistajat entistä selvemmin kahteen ryhmään.

Osa metsänomistajista hoitaa metsiään aktiivisesti. Toisilla metsät jäävät virkistyskäyttöön.

”Metsänhoitoyhdistyslain muuttuminen saattaa tuoda odotettua suurempia muutoksia. Luultavasti yhdistykset keskittyvät sen jälkeen puukauppaan, jossa liikkuvat suuret rahat”, sanoo Hänninen.

Kukaan ei tiedä, miten tiiviiksi yhdistysten ja suurten metsäyhtiöiden suhde sen jälkeen muodostuu. Yksi mahdollisuus on, että yritykset siirtävät puunhankinnan yhdistyksille ja luopuvat omista metsäosastoista.

Samalla aukeaa mahdollisuuksia muille hoitotöihin keskittyville yrittäjille.

JARMO PALOKALLIO

Viljelijöistä supermetsänomistajia

Maanviljelijöiden osuus metsänomistajista on vähentynyt nopeasti. Tulevaisuudessa vauhti tasaantuu ja maanviljelijöiden osuus vakiintuu vajaaseen viidesosaan.

”Veikkaan, että viljelijät ovat tulevaisuuden supermetsänomistajat. He kasvattavat metsäpinta-alaa ja myyvät paljon puuta. Se on osa heidän tilansa liiketoimintaa”, sanoo Päättäjien metsäakatemian johtaja **Harri Hänninen**.

Metsäyhtiöille säännöllisesti suuria määriä puuta myyvät maanviljelijät ovat hyviä asiakkaita. Toisaalta he ovat myös hintatietoisia ja osaavat vääntää kättä puun hinnasta.

Sama tilanne metsäyhtiöillä on muidenkin suurmetsänomistajien kanssa, he osaavat hinnoitella puunsa. Pieniltä tiloilta puuta saa halvemmalla, mutta sen korjuu on vastaavasti kalliimpaa ja osto työläämpää.

JARMO PALOKALLIO

Metsänomistajien tavoitteet ja rahantarve poikkeavat toisistaan

Palkansaaja tulee toimeen

Tyypillinen palkansaajametsänomistaja on hyvin toimeentuleva pohjoispohjalainen ammattimies. Hän on hankkinut koulutuksen ja tienaa noin 3 500 euroa kuussa.

Palkansaaja myy puuta säännöllisesti. Puukaupan keskikoko on 500 kuutiota.

Metsää palkansaajalla on 30 hehtaaria, mikä on lähellä metsälöiden keskikokoa.

Viljelijällä paljon metsää

Tyypillinen maatalousyrittäjän ja metsänomistajan yhdistelmä löytyy Lounais-Suomesta. Hän asuu vakituisesti tilalla ja omistaa 58 hehtaaria eli lähes kaksi kertaa keskimääräistä enemmän metsää.

Tila on työllistänyt loimaalaisviljelijää jo nuorena, joten koulujen käyntiin ei ole riittänyt aikaa tai kiinnostusta.

Viljelijä myy puuta lähes vuosittain. Omatoimisen kaupan keskikoko on yli 600 kuutiota.

Eläkeläinen jäähdyttelee

Keskimääräinen eläkeläismetsänomistaja löytyy Kainuusta. Hän on entinen maanviljelijä, joka on muuttamassa tilalta Sotkamon keskustaan.

Eläkeläinen ei ole käynyt kouluja. Metsää hänellä on 30 hehtaaria.

Puukauppoja eläkeläinen solmii harvakseltaan. Metsänhoitotöihin ryhtymisessä tahtoo tulla iästä johtuvaa viivettä. Toisaalta aikaa jää marjojen poimintaan.

Kaupunkilainen perinyt

Tyypillinen kaupunkilaismetsänomistaja löytyy Kymenlaaksosta. Hyvin hoidetun 28 hehtaarin metsätilan vanhemmiltaan hiljan perinyt kouvolalainen 61-vuotias opettaja on yksi heistä.

Hän arvostaa hakkuutulojen lisäksi metsän virkistyskäyttöä. Metsän hoitotarpeesta hänellä on heikko kuva. Puukaupassa hän luottaa metsänhoitoyhdistykseen.

Virkistyskäyttö tärkeintä

Metsänsä virkistyskäyttöä painottava nainen asuu pääkaupunkiseudulla. Hänen perintömetsänsä on selvästi keskimääräistä pienempi, mutta hän vaalii silti tarkkaan sen luontoarvoja.

Virkistyskäyttöä arvostava metsänomistaja on käynyt kouluja, eikä hän tarvitse metsätuloja perustoimeentuloonsa.

Puuta hän myy harvakseltaan ja pienissä erissä.

JARMO PALOKALLIO

Tutkija Harri Hännisen tyypittelemät metsänomistajat.

PALKANSAAJA
51-vuotias mies

MAATALOUSYRITTÄJÄ
54-vuotias mies

ELÄKELÄINEN
70-vuotias mies

KAUPUNKILAINEN
61-vuotias mies

VIRKISTYSKÄYTTÄJÄ
60-vuotias nainen

Spruce Flex on UV-säteilyn kestävällä lämpömuovikalvolla pinnoitettu havuvaneri. Levy soveltuu sisäkäyttöön talousrakennuksissa, kuten maatalous- ja varastorakennusten seinä- ja kattolevyiksi.

- Helposti puhdistettava
- Valmis käyttöpinta
- Hyvä pohja kiinnikkeille

LISÄTIETOJA TUOTTEESTA:
Myyntipäällikkö Ismo Ranne,
puh. 010 465 0380

Myynti: rauta- ja rakennustarvikekaupat
WWW.METSAWOOD.FI/JALLEENMYYJAT

Lisätietoja tuotteesta:

MetsäWood